



TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW

**Wetgeving en Juridische
Zaken**

Van

Datum

2 september 2026

Referentie

62933206

Bijlagen

Bijlage 1: Wijziging
Woonhuisregeling 2026
Bijlage 2: Brief TK voorhang

Intern OCW afgesteld

EenK, WJZ

nota

Wijziging Woonhuisregeling 2026 – Verlagen
subsidieplafond en verlengen indieningstermijn

Gevraagde besluit

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met bijgevoegde wijzigingsbesluit maar deze nog niet te ondertekenen (het ontwerp wijzigingsbesluit wordt op grond van artikel 3 van de woonhuisregeling eerst vier weken voorgehangen bij de Tweede Kamer),
- de brief te ondertekenen waarmee het ontwerp aan de Tweede Kamer wordt gezonden (na verstrijken van de termijn wordt de regeling nogmaals aan u voorgelegd, dan ter ondertekening).

Samenvatting van de regeling

In bijgevoegde wijzigingsregeling wordt het Besluit vaststelling beleidsregels instandhoudingssubsidie woonhuis rijksmonumenten (hierna: woonhuisregeling) op de volgende punten gewijzigd:

1. Het subsidieplafond voor de komende jaren wordt verlaagd in verband met wijzigingen van het beschikbare budget.
2. De indieningstermijn voor aanvragers van subsidie wordt verlengd met één maand.

Deze nota bevat een bijlage met de afwegingen die zijn gemaakt bij de totstandkoming van de regeling.

Bijlage met informatie over de regeling

1. Wat is het probleem en de aanleiding voor de subsidieregeling?

Inleiding

Met subsidie op grond van de woonhuisregeling worden particuliere eigenaren van woonhuisrijksmonumenten financieel ondersteund bij de instandhouding van hun rijksmonument.

De woonhuisregeling vervangt sinds 2019 de mogelijkheid om kosten voor onderhoud van een rijksmonument af te trekken van de inkomstenbelasting (de fiscale rijksmonumentenaf trek). Eigenaren van rijksmonumenten met een woonfunctie kunnen op basis van gespecificeerde facturen subsidie aanvragen voor de kosten die ze in het voorgaande kalenderjaar hebben gemaakt voor instandhouding van hun woonhuis-rijksmonument.

In de woonhuisregeling is een jaarlijks budget opgenomen van € 52,5 miljoen. Eigenaren krijgen in de woonhuisregeling maximaal 38% subsidie. Indien het beschikbare bedrag ontoereikend is om aan alle aanvragers dit percentage uit te keren, dan wordt het subsidiepercentage verlaagd tot het hoogst mogelijke percentage waarvoor alle aanvragen binnen de grenzen van het beschikbare bedrag kunnen worden toegekend. Een verlaging van het maximale percentage is sinds de introductie van de regeling nog niet nodig geweest. Als er na de subsidieverleningen in een bepaalde aanvraagronde budget resteert, wordt dat toegevoegd aan het budget van de volgende aanvraagronde.

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) voert de regeling uit.

Voorgestelde wijzigingen

Voorstel 1: Verlagen subsidieplafond

De woonhuisregeling loopt momenteel tot 1-1-2030. Het subsidieplafond tot en met 2029 bedraagt momenteel € 52,5 miljoen. Voorgesteld wordt om dit aan te passen naar aanleiding van de volgende besluiten:

- Bij Voorjaarsnota 2026 is een bezuiniging op het budget voor de Woonhuisregeling aangekondigd van € 4,2 miljoen per 2027 ten behoeve van de intensivering Archiefwet.¹
- Eerder werd een bezuiniging van € 2,6 miljoen per 2029 doorgevoerd vanwege de subsidietaakstelling van het kabinet Schoof.
- Onlangs bent u akkoord gegaan met het toekennen van prijsbijstelling over het budget voor de woonhuisregeling van € 0,7 miljoen per 2027. Zie hiervoor nota met referentienummer 63831881.

¹ Kamerstuk 36.915

Dit leidt tot de volgende beschikbare budgetten in het bestedingsplan van Erfgoed en Kunsten:

	2027	2028	2029 en verder
Woonhuisregeling	49,0	49,0	46,5

Tabel 1: Beschikbare budgetten voor woonhuisregeling, (bedragen x € 1.000.000)

Met bijgaande wijzigingsbesluit worden de aangepaste budgetten doorgevoerd in de woonhuisregeling.

Normaliter worden wijzigingen in de woonhuisregeling bekend gemaakt voorafgaand aan het jaar waarin de werkzaamheden plaatsvinden. Eigenaren weten dan vooraf waar zij aan toe zijn, voordat zij de werkzaamheden uitvoeren waarvoor zij in het jaar daarna subsidie aanvragen. Met dit besluit wordt het budget voor 2027 aangepast, wat betrekking heeft op werkzaamheden in 2026, die dus reeds zijn aangevangen. Aangezien er in de aanvraagronde van 2026 sprake is van een restbudget dat conform de regeling doorschuift naar het volgende jaar, is de verwachting echter dat in 2027 alsnog het maximale subsidiepercentage van 38% kan worden aangehouden. De wijziging pakt hierdoor naar verwachting in 2027 niet negatief uit voor eigenaren. De RCE beoordeelt momenteel nog de aanvragen van aanvraagronde 2026. Het definitieve restbudget dat doorschuift naar het budget voor 2027 moet daarom nog worden vastgesteld.

Voorstel 2: Verlengen indieningstermijn subsidieaanvragen

De huidige aanvraagperiode voor de Woonhuisregeling loopt van 1 maart tot en met 30 april. Voorgesteld wordt om deze periode te vervroegen en te verlengen met één maand, zodat de indieningstermijn voortaan van 1 februari tot en met 30 april loopt.

Met deze wijziging kunnen aanvragers hun subsidieaanvraag sneller indienen na afloop van het jaar waarin de werkzaamheden zijn uitgevoerd. Daarnaast krijgt de RCE meer tijd om de gemiddeld 7.000 jaarlijkse aanvragen te beoordelen. De verwachting is dat deze ruimere termijn de piekbelasting bij de RCE daarmee verlaagt.

Wel betekent deze verlenging dat de RCE voortaan eerder klaar moet zijn met de voorbereidingen voor de aanvraagronde. Ook eventuele toekomstige wijzigingen van de regeling moeten eerder worden doorgevoerd, zodat monumenteneigenaren tijdig weten waar zij aan toe zijn. De verwachting is dat dit uitvoerbaar is en opweegt tegen de voordelen van de verlenging.

2. Wie zijn betrokkenen?

De regeling is bedoeld voor particuliere eigenaren van rijksmonumenten met een woonfunctie. De RCE voert de regeling uit en acht de wijzigingen op deze termijn uitvoerbaar.

3. Wat is het doel van de subsidieregeling?

Zie inleiding bij punt 1.

4. Waarom een subsidieregeling en geen ander instrument?

De voorgestelde wijzigingen kunnen alleen door middel van een wijziging van de woonhuisregeling worden doorgevoerd.

5. Wat is de grondslag voor de subsidieregeling?

Artikel 7.1 en 7.7, tweede lid, van de Erfgoedwet en de artikelen 1.3 en 2.1, eerste lid, van de Kaderregeling subsidies OCW, SZW en VWS.

6. Is geen sprake van verboden staatssteun?

Geen risico op staatssteun. Eerder is geconcludeerd dat deze regeling geen risico's op staatssteun oplevert. De voorgestelde wijzigingen zijn ondergeschikt van aard en hebben geen invloed op de materiële activiteiten die worden uitgevoerd of de partijen die subsidie kunnen aanvragen. De eerdere conclusie dat geen sprake is van staatssteun blijft daarom van kracht. Volledigheidshalve onderstaand in cursief de eerdere analyse:

Met deze subsidieregeling wordt de regeling alleen verlengd en op een enkel punt verduidelijkt. De activiteiten wijzigen materieel niet. Eerder is de woonhuisregeling kennisgegeven (zie nader de aanbiedingsnota van 20 februari 2023 met Prozalink 35819103 en de aanbiedingsnota van 30 januari 2024 met Prozalink 43838488). Met voortschrijdend inzicht kan echter nu worden geconcludeerd dat de woonhuisregeling niet hoeft te worden kennisgegeven, omdat er geen risico is op ongeoorloofde staatssteun.

7. Van welk USK-arrangement is sprake en hoe is de verantwoording?

De voorgestelde wijzigingen hebben geen consequenties voor de wijze van verantwoording volgens het USK-arrangement.

8. Risicoanalyse

Voor de woonhuisregeling zijn een risicoanalyse en een uitwerking van het controlebeleid opgesteld. Bijgaande wijziging veranderen de risicoanalyse en uitwerking van het controlebeleid niet substantieel.

9. Wat zijn de kosten?

Met bijgaande wijzigingsregeling wordt het budget in de woonhuisregeling in lijn gebracht met de beschikbare budgetten in het bestedingsplan.

10. Overige aspecten/planning

Het wijzigingsbesluit kan niet eerder worden vastgesteld dan vier weken nadat het ontwerp daarvan aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal is voorgelegd. Het is wenselijk om de wijzigingsregeling zo snel mogelijk te publiceren, zodat

Datum
15 april 2026

monumenteigenaren tijdig geïnformeerd worden over wijzigingen voor
aanvraagronde 2027.